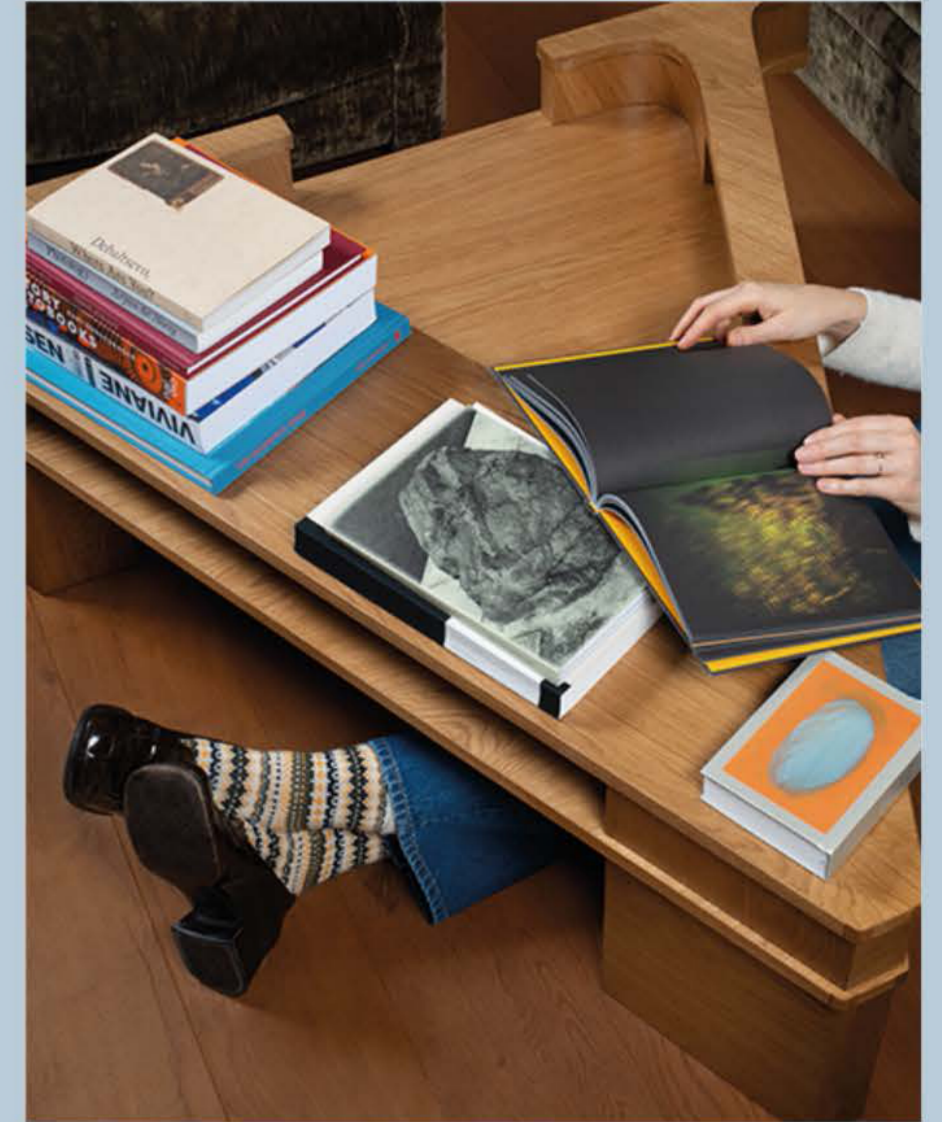

De beste Nederlandse fotoboeken

van 2023

Wat nog vast te leggen is in een weggebombardeerde stad in Oekraïne, kinderen die opgroeien in de bergen en een erbetoon aan een moeder (vergiel, spiegelei, babymutsje). De fotografeekenners van de Volkskrant kozen de beste tien Nederlandse fotoboeken van 2023.

Door **Merel Bem**, **Arno Haijtema** en **Mark Moorman**
Fotografie **Annabel Miedema**
8 december 2023, 07:00

Fotografieboeken zitten zelden boven op het nieuws. De gebeurtenissen van dit jaar zullen nog jaren materiaal opleveren, maar zullen pas later opduiken. Toch voelen veel boeken dit jaar alsof ze deze tijd bij de kladden hebben. Natuurlijk, het is elk jaar weer belangrijk hoe een boek in de hand ligt, openvalt, zich laat bekijken en begrijpen, of zelfs ruikt, maar het gevoel dat we iets bijzonders in handen hebben, begint toch vaak bij het verhaal dat wordt verteld.

In *Debaltsevo, Where Are You?* is fotograaf Karine Zenja Versluis op zoek naar een stad in Oost-Oekraïne die ongeveer van de kaart is geveegd door pro-Russische separatisten. Het is ook de stad van haar in 2014 overleden grootmoeder. Haar boek is een poging om haar familiegeschiedenis in beeld te brengen en om een monument op te richten voor een gebied dat tot op de dag van vandaag in de frontlinies ligt. We zijn vaker in het oosten dit jaar, van het Kazachstan van Eddo Hartmann tot het Bulgarije van Hristina Tasheva. Littekens die de geschiedenis achterlaat, hebben we daar een thema van 2023 te pakken?

Er werden dit jaar meer familiealtaartjes opgericht, persoonlijke herinneringen die een rijgdraad vormen voor veelbetekenende beeldenreeksen. De samenwerking tussen fotograaf en vormgever levert een unieke kwaliteit op die het Nederlandse fotoboek tot ver buiten de grenzen een glanzende reputatie heeft gegeven. De tien bijzondere fotoboeken die u hier vindt, staan in willekeurige volgorde.

Contrasten genoeg, van de stedelijke nachten in het werk van nachtbraker Bart Koetsier, tot de oogverblindende beelden van kunstenaar en modefotograaf Viviane Sassen, met de schitterende en stoere kinderportretten van Louise Honée en de volstrekt eigengereide beeldverzamelingen van Arjan de Nooy als bewijs voor de veelzijdigheid in de Nederlandse fotoboekenwereld.

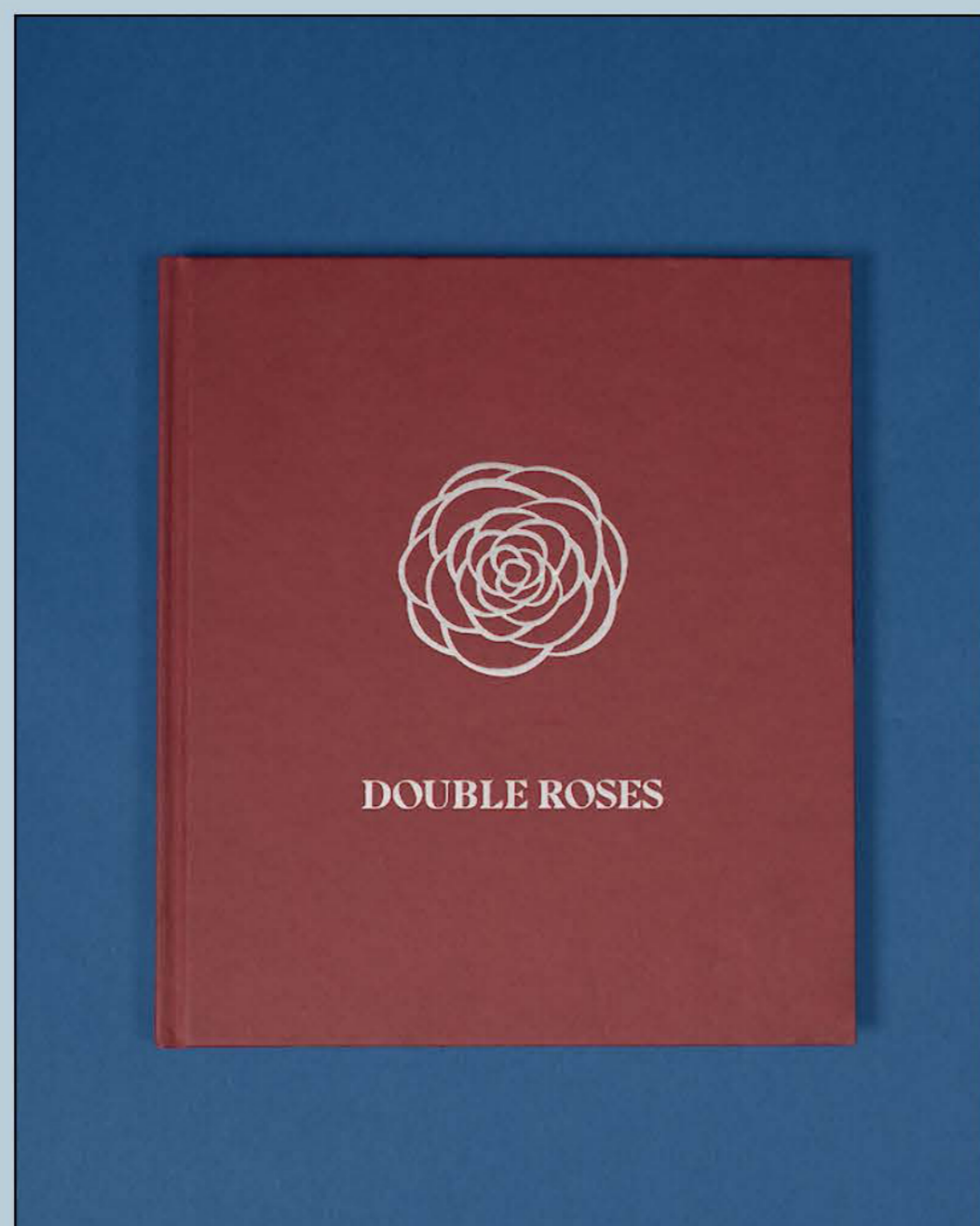
Over de auteurs

[Merel Bem](#), [Arno Haijtema](#) en [Mark Moorman](#) schrijven voor *de Volkskrant* onder meer over fotografie.

Double Roses

Louise Honée

Hoe opent het boek? Een rivieroever met een stroomversnelling, een rotswand, een plons in het water, een veld met bloemen, een verzameling vliegen, een hangplant in het zonlicht. En dan een jong kind, jongen of meisje, wie zal het zeggen op deze leeftijd, dat bij de fotograaf vandaan kijkt, terwijl het wat ongedurig tegen een verwarmingsradiator leunt.

Het gaat over dit kind en andere kinderen, zoals ze opgroeien in de wereld van Les Hautes-Alpes en Le Drôme in Frankrijk. De Nederlandse Louise Honnée won in 2022 de prestigieuze Prix Maison Blanche met deze reeks, waardoor een jaar later dit fraaie boekje er ligt, als prijs. Ze fotografeert de kinderen buiten, met dieren, turend in de lens, of, ogenschijnlijk, midden in een groeistuijp. De foto's zijn de afgelopen jaren gemaakt. Geen van de kinderen staart naar een scherm. De zwart-wit foto's zijn tijdloos, maar niet nostalgisch, en al helemaal niet sentimenteel. Dit is ons leven in de bergen, en de landschappen zien er vooral weerbarstig uit. Onderschat het leven hier niet. Onderschat ons niet, lijken de kinderen te zeggen als ze voor de camera staan. **MM**

Louise Honée: *Double Roses*
Ontwerp: Fabienne Pavia
Le bec en l'air; € 35.

